

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/161/159/96

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW W PAŹDZIERNIKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Po zakończeniu kryzysu koalicyjnego, wywołanego m.in. odwołaniem ministra Jacka Buchacza oraz rekonstrukcją rządu, związaną z rozpoczęciem reformy Centrum, nastąpiło pewne ustabilizowanie się nastrojów społecznych. Towarzyszy mu wzrost zaufania do większości polityków aktywnych na scenie politycznej kraju. W stosunku do sierpnia, kiedy to po raz ostatni badaliśmy społeczne postrzeganie głównych aktorów naszego życia politycznego, obecnie¹ jedynie w sporadycznych przypadkach odnotowaliśmy wzrost poziomu nieufności do nich.

ZAUFIANIE I NIEUFNOŚĆ DO POLITYKÓW

W październiku do ścisłej czołówki polityków darzonych największym zaufaniem społecznym: Jacka Kuronia i Józefa Zycha, dołączył Aleksander Kwaśniewski zajmujący dotychczas trzecie miejsce w naszym rankingu. Obecne oceny prezydenta są najlepsze z notowanych dotąd - w stosunku do sierpnia liczba respondentów darzących go zaufaniem zwiększyła się o 6 punktów procentowych, mniej osób deklaruje obecnie brak zaufania do niego (spadek o 4 punkty procentowe). Wzrost poziomu zaufania do prezydenta jest tym bardziej interesujący, iż nastąpił po serii nieprzychylnych komentarzy związanych z jego podróżą do Stanów Zjednoczonych oraz wystąpieniem na forum ONZ. Trudno przesądzić, w jakim stopniu na postrzeganie Aleksandra Kwaśniewskiego wpłynęła nagłośniona przez media akcja Ligi Republikańskiej w czasie inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Warszawskim. Można jedynie powiedzieć, że z pewnością nie przyczyniła się ona do utrwalenia negatywnych opinii o prezydencie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (77), 11-15 października ‘96, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N= 1158).

Tabela 1. Stosunek do polityków

w procentach

Politycy	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Nieznajomość
J. Kuroń	70	11	16	1
A. Kwaśniewski	70	17	12	1
J. Zych	69	6	15	10
W. Cimoszewicz	60	21	16	1
T. Mazowiecki	49	22	25	2
G. Kołodko	49	29	16	5
A. Olechowski	48	12	20	18
H. Gronkiewicz-Waltz	48	24	22	5
W. Pawlak	48	27	22	2
J. Olszewski	44	28	21	6
M. Krzaklewski	43	29	18	8
D. Rosati	40	8	19	32
L. Wałęsa	40	40	19	0
J. Oleksy	37	40	20	2
L. Miller	36	28	21	13
L. Balcerowicz	36	35	21	7
R. Bugaj	29	20	26	23
Z. Siemiatkowski	27	18	21	33
W. Kaczmarek	27	22	18	32
A. Struzik	26	12	20	41
R. Jagieliński	23	10	17	49
M. Jankowski	20	12	18	50
J. Wiatr	15	27	15	43
M. Pietrewicz	13	6	21	60
R. Miazek	9	10	19	61
J. Wiaderny	2	3	10	84

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Odsetki deklarujących zaufanie (według terminów badań)															
	'95								'96							
	II	III	IV	VI	VIII	X	XI	XII	I	II	IV	V	VI	VII	VIII	X
L. Balcerowicz	41	45	40	39	34	31	35	40	43	47	42	39	38	39	38	36
R. Bugaj	37	39	43	39	31	29	33	33	38	37	39	30	32	33	28	29
W. Cimoszewicz	44	46	--	--	--	--	--	--	44	57	65	62	56	59	56	60
H. Gronkiewicz-Waltz	--	53	57	64	57	52	49	38	45	44	49	45	39	--	42	48
R. Jagieliński	--	--	9	10	10	14	14	15	17	18	18	18	17	--	17	23
M. Jankowski	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17	21	22	19	20
W. Kaczmarek	--	--	--	15	14	12	15	26	23	25	22	25	19	--	--	27
G. Kołodko	44	40	40	43	41	39	43	43	53	55	41	44	36	--	34	49
M. Krzaklewski	41	42	47	46	41	37	38	41	40	41	40	38	42	47	38	43
J. Kuroń	78	81	77	69	70	66	82	82	82	79	76	75	70	--	70	70
A. Kwaśniewski	58	59	59	57	50	52	58	56	68	68	68	64	64	69	64	70
T. Mazowiecki	50	53	45	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	49
R. Miazek	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	9
L. Miller	32	39	37	40	36	32	37	34	35	37	33	32	28	--	31	36
A. Olechowski	51	57	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	47	--	48
J. Oleksy	60	68	72	60	58	53	59	61	46	46	30	34	31	31	31	37
J. Olszewski	26	33	34	36	37	37	52	54	50	48	46	45	46	43	45	44
W. Pawlak	48	53	44	48	43	43	46	43	52	51	49	51	53	51	51	48
M. Pietrewicz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	9	8	--	--	--	13
D. Rosati	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	34	39	32	--	31	40
Z. Siemiątkowski	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	22	21	17	--	21	27
A. Struzik	--	--	--	--	--	--	--	--	22	28	24	23	24	--	23	26
L. Wałęsa	34	39	35	36	34	41	57	51	42	44	43	39	41	41	35	40
J. Wiaderny	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2
J. Wiatr	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	12	12	9	--	12	15
J. Zych	39	49	49	57	45	48	54	59	69	74	73	73	71	74	70	69

Lepsze niż przed dwoma miesiącami są także notowania Włodzimierza Cimoszewicza, zajmującego kolejne miejsce w naszym rankingu. Zaufanie do premiera wzrosło w stosunku do sierpnia o 4 punkty procentowe, o tyle też zmniejszyła się liczba badanych, którzy mu nie ufają.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy w największym stopniu wzrosło zaufanie do ministra finansów Grzegorza Kołodki (o 15 punktów procentowych). Obecnie ufa mu blisko co drugi badany. Można przypuszczać, że pewien wpływ na powrót zaufania do ministra

finansów mogła mieć jego postawa w kwestii progów podatkowych. Część respondentów mogła też wziąć pod uwagę przyznanie mu w końcu września przez brytyjski miesięcznik „Euromoney” tytułu najlepszego Ministra Finansów w Europie Środkowej. Z pewnością nie zaszkodziło jego popularności również szeroko relacjonowane przez prasę bulwarową spotkanie z gwiazdą rocka Michaeliem Jacksonem.

Wyraźnie wzrosło również zaufanie do ministra spraw zagranicznych Dariusza Rosatiego, a także do Wiesława Kaczmarka, obecnego podsekretarza stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa, notowanego ostatnio w naszym rankingu w czerwcu '96 (w obu przypadkach po 9 punktów procentowych). Jednak o ile poprawa notowań Dariusza Rosatiego wynika prawdopodobnie ze wzrostu popularności tego polityka, wciąż stosunkowo mało znanego społeczeństwu (co potwierdzać może jednoczesny spadek deklaracji obojętności oraz głosów o jego nieznanomości), o tyle wzrostowi notowań Wiesława Kaczmarka towarzyszy przede wszystkim spadek nieufności do niego. Być może wiąże się to z większym docenianiem przez społeczeństwo samego procesu prywatyzacji lub też pojawiającymi się ostatnio w prasie pozytywnymi opiniami, w których podsumowywano działalność resortu kierowanego dotychczas przez tego polityka.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy znacząco poprawiły się także notowania ministrów: Zbigniewa Siemiątkowskiego i Romana Jagielińskiego (w obu przypadkach wzrost zaufania o 6 punktów) oraz Leszka Millera (wzrost o 5 punktów procentowych). Równie znaczący wzrost zaufania (o 6 punktów procentowych) notujemy także w przypadku nowo mianowanego ministra skarbu Mirosława Pietrewicza, który zapewne m.in. za sprawą sporów związanych z obsadą tego stanowiska stał się po prostu politykiem lepiej znanym opinii publicznej.

Październik okazał się też korzystny dla szefa SdRP Józefa Oleksego, uzyskującego od wielu już miesięcy niskie oceny. Po raz pierwszy, licząc od lutego br., obserwujemy wyraźną poprawę notowań tego polityka. Odsetek badanych deklarujących zaufanie do niego zwiększył się o 6 punktów, w nieco mniejszym stopniu (o 4 punkty procentowe) spadła również liczba tych, którzy mu nie ufają. Nadal jednak nieufność do niego przeważa nad zaufaniem.

Poza politykami związanymi z rządzącą koalicją poprawa rejestrowanych ostatnio ocen dotyczy również prezes NBP Hanny Gronkiewicz-Waltz (wzrost zaufania o 6 punktów procentowych), której oceny po letnim przesileniu powróciły do poziomu rejestrowanego przed wakacjami. Po sierpniowym pogorszeniu się notowań na powrót wzrosło zaufanie do Lecha Wałęsy oraz Mariana Krzaklewskiego (po 5 punktów procentowych). Zwiększył się również odsetek osób ufających Tadeuszowi Mazowieckiemu, długo nieobecnemu na naszej liście (wzrost w stosunku do kwietnia '95 o 4 punkty).

Jedynym politykiem, którego akceptacja w ciągu ostatnich dwóch miesięcy nieco się zmniejszyła, jest Waldemar Pawlak.

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków w procentach

Politycy	II '96	IV '96	V '96	VI '96	VII '96	VIII '96	X '96
Lech Wałęsa	40	39	40	41	41	44	40
Józef Oleksy	31	44	41	46	43	44	40
Leszek Balcerowicz	25	32	33	35	36	36	35
Marian Krzaklewski	28	28	30	28	30	32	30
Grzegorz Kołodko	17	33	34	39	--	41	29
Leszek Miller	27	31	29	32	--	30	28
Jan Olszewski	23	25	24	25	29	29	28
Jerzy J. Wiatr	--	21	23	32	--	28	27
Waldemar Pawlak	23	24	23	22	25	24	27
Hanna Gronkiewicz-Waltz	29	24	27	30	--	29	24
Wiesław Kaczmarek	20	21	21	31	--	--	22
Tadeusz Mazowiecki	--	--	--	--	--	--	22
Włodzimierz Cimoszewicz	19	17	19	25	23	25	21
Ryszard Bugaj	18	18	20	20	21	21	20
Zbigniew Siemiątkowski	--	18	20	22	--	21	18
Aleksander Kwaśniewski	19	18	21	22	19	21	17
Maciej Jankowski	-	-	14	11	13	14	12
Adam Struzik	6	8	10	11	--	13	12
Andrzej Olechowski	--	--	--	--	23	--	12
Jacek Kuroń	8	9	10	12	--	13	11
Roman Jagieliński	9	8	11	12	--	14	10
Ryszard Miazek	--	--	--	--	--	--	10
Dariusz Rosati	--	9	7	8	--	10	8
Józef Zych	4	4	4	6	5	7	6
Mirosław Pietrewicz	--	--	--	--	--	--	6
Józef Wiaderny	--	--	--	--	--	--	3

Wśród osób aktywnych na naszej scenie politycznej z największą nieufnością społeczną spotykają się: Lech Wałęsa oraz Józef Oleksy. Więcej niż co trzeci badany nie ufa również Leszkowi Balcerowiczowi. Od sierpnia w największym stopniu zmniejszyła się nieufność do Grzegorza Kołodki, choć nadal nie ufa mu ponad jedna czwarta badanych. Stosunkowo najmniejszy poziom nieufności odnotowaliśmy w przypadku Józefa Zycha, Dariusza Rosatego, Mirosława Pietrewicza oraz prawie zupełnie nie znanego badanym Józefa Wiadernego.

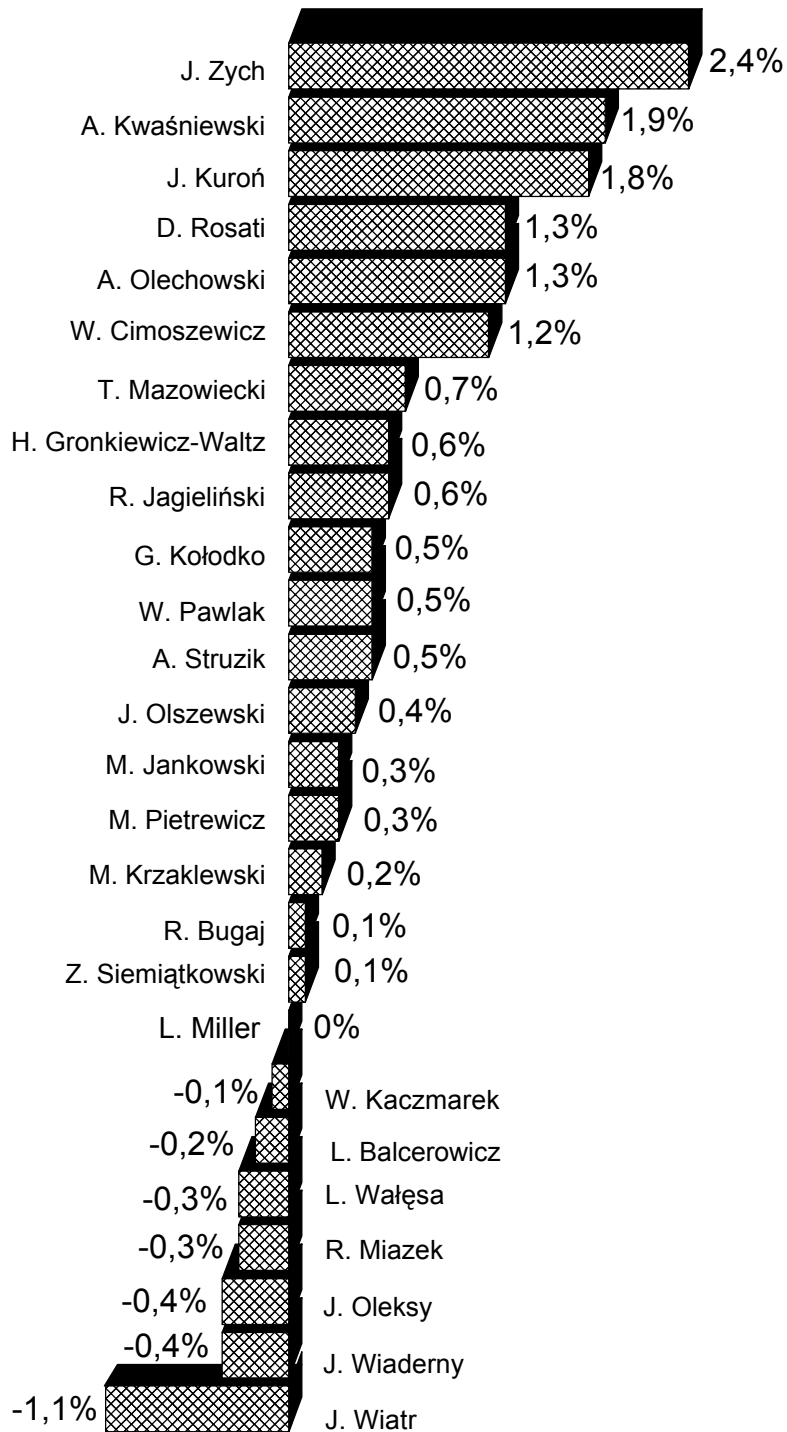
POLITYCY ZNANI I NIEZNANI

Najlepiej znanymi postaciami życia publicznego są, co oczywiste, politycy piastujący dawniej lub obecnie najważniejsze funkcje w państwie. Powszechnie rozpoznawani są: poprzedni i obecny prezydent oraz kolejni premierzy: Włodzimierz Cimoszewicz i jego poprzednicy - Józef Oleksy, Waldemar Pawlak czy Tadeusz Mazowiecki. Wciąż mało znana pozostaje natomiast większość uwzględnionych w naszym rankingu ministrów obecnej koalicji rządzącej: Roman Jagieliński, Jerzy J. Wiatr, Wiesław Kaczmarek, Dariusz Rosati, Zbigniew Siemiątkowski. Ich nazwiska nic nie mówią co najmniej jednej trzeciej ankietowanych. Mimo pewnego wzrostu popularności nadal do najmniej znanych osobistości należy Mirosław Pietrewicz. Mało znany pozostaje również szef telewizji publicznej Ryszard Miazek oraz niemal zupełnie nie rozpoznawany przez ankietowanych nowy szef OPZZ - Józef Wiaderny.

ŚREDNIE OCEN

Wyrażając swój stosunek do poszczególnych polityków badani posługują się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można jako głęboką nieufność (-5) i bardzo duże zaufanie (+5). Średnia ocen dla każdego z polityków jest miarą syntetyczną - pozwala uchwycić siłę zarówno negatywnych, jak i pozytywnych nastawień. Umożliwia również wyeliminowanie wpływu różnic wynikających ze stopnia znajomości jednych i nieznanymi innych polityków.

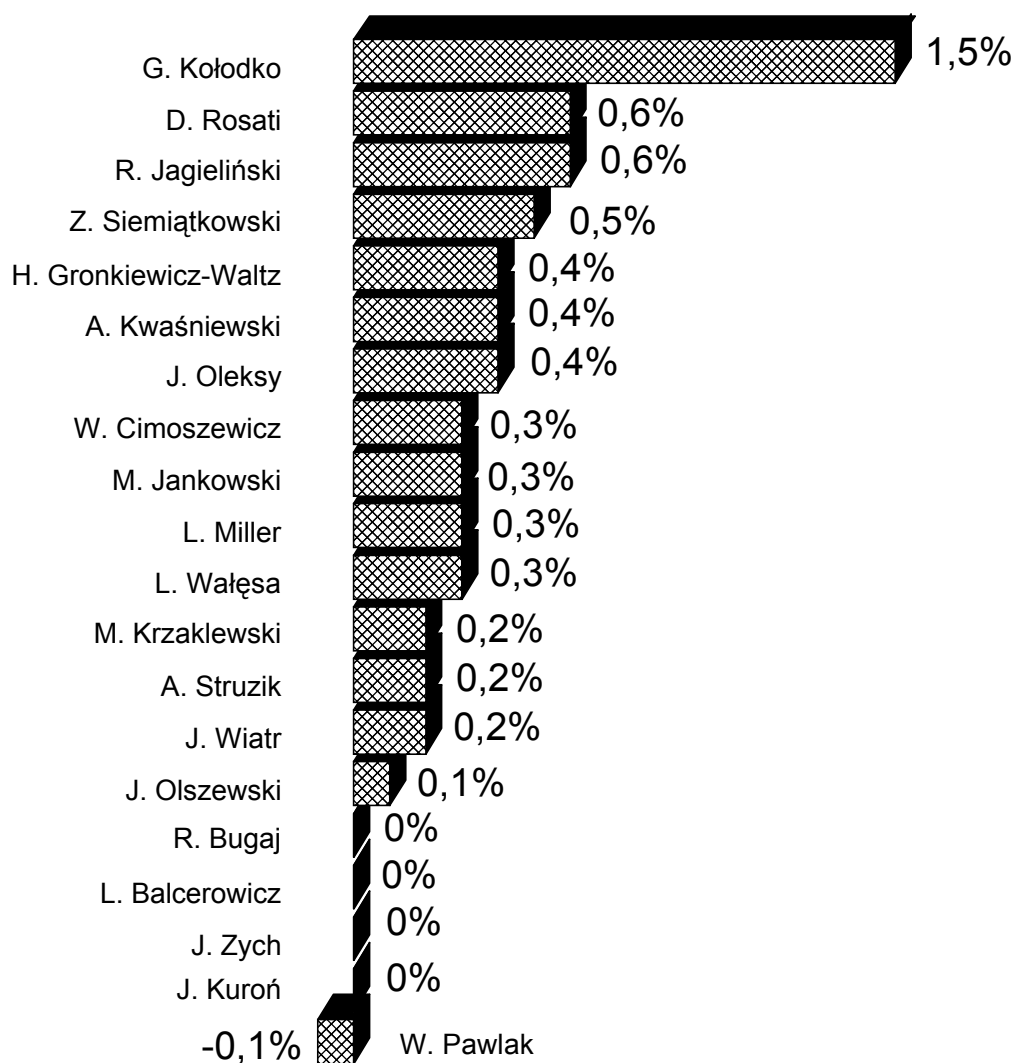
Rys. 1. Średnie ocen

W październiku, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, najlepszą średnią ocen uzyskał Józef Zych. Drugie i trzecie miejsce z wyraźnie gorszym wynikiem zajęli: Aleksander Kwaśniewski oraz Jacek Kuroń. Tak więc Józef Zych okazuje się postacią najmniej kontrowersyjną i najbardziej jednoznacznie pozytywnie postrzeganą.

Według wartości średnich, do grona polityków najlepiej ocenianych zaliczyć należy również Dariusza Rosatego, Andrzeja Olechowskiego oraz Włodzimierza Cimoszewicza - w społecznym wizerunku tych polityków także wyraźnie dominują oceny korzystne. Odnotowane wcześniej zmiany, jakie zaszły od sierpnia w poziomie zaufania deklarowanego do polityków, warto też uzupełnić wnioskami płynącymi z porównania wartości średnich ocen uzyskanych w sierpniu i obecnie.

Rys. 2. Różnice średnich ocen (między sierpniem i październikiem)

Politykiem, który najbardziej zyskał w ciągu ostatnich dwóch miesięcy, jest Grzegorz Kołodko. Jego notowania wyrażające się wartością średniej uzyskanych ocen poprawiły się aż o 1,5 punktu. Do osób, których społeczny wizerunek poprawił się także bardzo znacząco, choć zmiana nastawień nie jest tu tak radykalna jak w przypadku ministra finansów, zaliczają się także: Dariusz Rosati, Roman Jagieliński (wzrost wartości średnich o 0,6 punktu procentowego) oraz Zbigniew Siemiątkowski (wzrost średniej o 0,5 punktu).

Najniższą wartość średniej ocen, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, uzyskał Jerzy J. Wiatr. Ostatnie miejsca w tym rankingu nadal zajmują: Józef Oleksy i Lech Wałęsa, spotykający się obecnie z większą aprobatą niż w sierpniu, oraz - umieszczeni po raz pierwszy na naszej liście - Józef Wiaderny i Ryszard Miazek.

POLITYCY LEWICY I POLITYCY PRAWICY

Dwa miesiące temu analizowaliśmy popularność polityków wśród elektoratów poszczególnych partii politycznych. W tym miesiącu przyjrzymy się, jak kształtuje się zaufanie do polityków w zależności od deklarowanych poglądów politycznych, co może być pewnym przyczynkiem do tego, w jaki sposób w polskim społeczeństwie rozumiana jest lewicowość i prawicowość.

Osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne darzą zaufaniem przede wszystkim polityków związanych z koalicją rządzącą. Wyjątkiem jest jedynie Jacek Kuroń. Mianem lidera lewicy w Polsce niewątpliwie można określić prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Bardzo dużym zaufaniem osób o lewicowych poglądach politycznych cieszy się również premier Włodzimierz Cimoszewicz. Wysokie miejsce zajmuje także trzeci z liderów w klasyfikacji ogólnej - Józef Zych. Zaufaniem blisko dwóch trzecich respondentów o orientacji lewicowej cieszy się Józef Oleksy.

Tabela 4

w procentach

Deklaracje wśród osób określających swoje poglądy polityczne jako lewicowe*				
	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Nieznajomość
A. Kwaśniewski	96	1	3	1
W. Cimoszewicz	85	6	8	1
J. Kuroń	75	12	12	1
J. Zych	74	6	16	4
G. Kołodko	69	14	13	4
J. Oleksy	63	15	22	1
L. Miller	60	14	18	8
D. Rosati	53	9	15	23
Z. Siemiątkowski	45	7	25	23
W. Kaczmarek	45	11	20	23
T. Mazowiecki	44	27	26	1
W. Pawlak	43	32	25	1
H. Gronkiewicz-Waltz	43	35	21	1
A. Olechowski	42	23	23	12
R. Bugaj	32	28	26	15
L. Balcerowicz	32	42	22	3
R. Jagieliński	32	9	22	37
A. Struzik	29	16	22	31
J. Wiatr	25	19	23	34
M. Krzaklewski	24	55	17	4
J. Olszewski	23	50	21	4
M. Pietrewicz	17	8	30	45
M. Jankowski	13	22	25	39
L. Wałęsa	17	67	16	1
R. Miazek	11	10	27	51
J. Wiaderny	3	2	18	77

* W tabeli pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Spośród polityków SLD stosunkowo małe zaufanie osób o lewicowych poglądach politycznych zyskał Jerzy J. Wiatr. Natomiast spoza koalicji do osób darzonych stosunkowo dużym zaufaniem przez lewicową część polskiego społeczeństwa należą: Tadeusz Mazowiecki, Andrzej Olechowski i Hanna Gronkiewicz-Waltz. Ich notowania tylko w niewielkim stopniu odbiegają od notowań ministrów obecnego rządu. Z największą nieufnością lewicowców spotykają się: Lech Wałęsa, a także Marian Krzaklewski i Jan Olszewski. Na lewicy nieufność przeważa nad zaufaniem także w przypadku Leszka Balcerowicza i Macieja Jankowskiego.

Wśród osób o poglądach prawicowych nie ma polityka obdarzanego tak powszechnym zaufaniem jak Aleksander Kwaśniewski wśród lewicy. Swoistymi fenomenami politycznymi na naszej scenie są Jacek Kuroń i Józef Zych cieszący się zaufaniem społecznym niezależnie od deklarowanych poglądów. Natomiast za politycznych liderów prawicy, popieranym przede wszystkim przez zwolenników tej opcji politycznej, można uznać Mariana Krzaklewskiego i Lecha Wałęsę.

Tabela 5

w procentach

Deklaracje wśród osób określających swoje poglądy polityczne jako prawicowe*				
	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Nieznajomość
J. Zych	75	7	13	5
M. Krzaklewski	74	11	12	3
J. Kuroń	73	11	15	1
A. Olechowski	69	6	14	11
L. Wałęsa	69	12	18	0
T. Mazowiecki	66	17	17	1
J. Olszewski	63	20	14	2
H. Gronkiewicz-Walczak	58	21	18	3
L. Balcerowicz	53	27	16	4
W. Pawlak	47	28	22	2
A. Kwaśniewski	46	38	15	0
D. Rosati	44	11	19	26
W. Cimoszewicz	40	42	17	1
G. Kołodko	40	43	14	4
R. Bugaj	39	23	22	16
M. Jankowski	37	7	14	43
A. Struzik	28	16	20	36
L. Miller	25	51	13	10
R. Jagieliński	24	14	17	44
W. Kaczmarek	23	36	15	24
J. Oleksy	20	64	15	1
M. Pietrewicz	18	8	18	56
Z. Siemiątkowski	19	35	20	26
J. Wiatr	11	46	12	31
R. Miazek	7	18	17	56
J. Wiaderny	1	6	7	86

* W tabeli pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Takim samym zaufaniem jak Lech Wałęsa darzony jest przez osoby o orientacji prawicowej Andrzej Olechowski. Warto zauważyć, że zarówno ci dwaj politycy, jak i Jacek Kuroń, Józef Zych oraz Tadeusz Mazowiecki cieszą się większym zaufaniem osób o poglądach prawicowych niż Jan Olszewski - lider jednego z ważniejszych ugrupowań tej strony sceny politycznej. Kolejne miejsca w tym prawicowym rankingu zajmują: Hanna Gronkiewicz-Waltz i Leszek Balcerowicz - akceptowani przez ponad połowę osób o poglądach prawicowych. Ciekawe, że znajdujący się na niższej pozycji Maciej Jankowski jest mniej znany osobom o poglądach prawicowych niż lewicowcom.

Z największą nieufnością badanych o orientacji prawicowej spotykają się politycy SLD - Józef Oleksy, Leszek Miller i Jerzy J. Wiatr. Nieufność przeważa nad zaufaniem także w przypadku Zbigniewa Siemiątkowskiego, Wiesława Kaczmarska, a w niewielkim stopniu również w odniesieniu do Grzegorza Kołodki i Włodzimierza Cimoszewicza. Natomiast spośród polityków związanych z SLD stosunkowo dużym zaufaniem prawicy cieszy się Dariusz Rosati.

Interesujący jest fakt, iż mimo swych poglądów i prowadzonej polityki Ryszard Bugaj zyskuje większe zaufanie i traktowany jest z mniejszą dozą nieufności przez osoby uznające swoje poglądy za prawicowe. W tym kontekście mniej dziwi fakt, że również Waldemar Pawlak w nieco większym stopniu jest akceptowany przez osoby o prawicowych, a nie lewicowych poglądach.

Jako postacie, których postrzeganie w największym stopniu jest związane z poglądami politycznymi, trzeba wskazać Lecha Wałęsę, Józefa Oleksego i Mariana Krzaklewskiego. Największe różnicowanie ocen w zależności od poglądów politycznych dotyczą Lecha Wałęsy uznawanego za godnego zaufania przez ponad dwie trzecie osób o prawicowych poglądach politycznych, a jednocześnie traktowanego z nieufnością przez niemal taki sam odsetek osób deklarujących poglądy lewicowe. Podobnie Józefowi Oleksemu ufa blisko dwie trzecie lewicowców, podczas gdy taki sam odsetek osób o poglądach prawicowych traktuje go nieufnie. Nieco mniej kontrowersyjną postacią jest Marian Krzaklewski, choć i tu różnice są znaczne - ufa mu niemal trzy czwarte badanych deklarujących poglądy prawicowe, nie ufa zaś ponad połowa osób o poglądach lewicowych.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wzrosła akceptacja prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, który obok Jacka Kuronia i Józefa Zycha jest obecnie politykiem obdarzonym największym zaufaniem społecznym. Można sądzić, że zakończenie sporów politycznych i związana z tym stabilizacja nastrojów wpłynęły na wzrost zaufania do większości polityków. Po wyraźnym obniżeniu się notowań w okresie przedwakacyjnym - co szczególnie dotyczyło polityków koalicji - obecnie deklarowane zaufanie w zasadzie powróciło do poziomu z początku roku. Najbardziej spektakularny jest wzrost zaufania do Grzegorza Kołodki.

Poza politykami związanymi z rządzącą koalicją poprawiły się notowania Hanny Gronkiewicz-Waltz, Lecha Wałęsy, Mariana Krzaklewskiego oraz Tadeusza Mazowieckiego. Spośród polityków uwzględnionych na naszej liście niewielki spadek akceptacji odnotowaliśmy jedynie w przypadku Waldemara Pawlaka.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Stosunek do Aleksandra Kwaśniewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	12	70	1	1	1151
Płeć						
Mężczyźni	17	11	71	0	0	546
Kobiety	16	12	70	1	1	606
Wiek						
do 24 lat	19	11	69	0	1	160
25-34	14	11	74	1	0	202
35-44	16	16	67	0	0	236
45-54	14	10	75	0	1	226
55-64	20	11	68	0	0	137
65 lat i więcej	17	11	66	2	3	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	13	12	73	1	1	424
Miasto do 20 tys.	11	11	77	0	1	120
od 21 do 100 tys.	17	9	73	0	1	252
101-500 tys.	21	11	67	1	0	206
501 tys. i więcej mieszk.	23	19	57	0	1	146
Region						
Północny	15	8	77	0	0	139
Zachodni	16	9	74	1	0	125
Środkowozachodni	16	12	71	0	0	165
Środkowy	18	12	68	0	2	221
Wschodni	14	10	75	0	1	125
Południowo-wschodni	20	13	63	1	2	180
Południowo-zachodni	15	16	68	1	0	196
Wykształcenie						
Podstawowe	15	11	70	1	2	378
Zasadnicze zawodowe	14	12	74	0	0	324
Średnie	18	12	70	0	0	362
Wyższe	30	15	55	0	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	28	13	59	0	0	67
Prac. umysł. niż. szczebla	17	11	69	1	1	115
Pracownicy fiz. - umysł.	16	18	66	0	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	12	13	75	0	0	134
Robotnicy niewykwalifik.	9	12	78	0	1	51
Rolnicy	15	5	79	0	1	88
Prywatni przedsiębiorcy	23	9	68	0	0	46
Bierni zawodowo						
Renciści	15	10	73	1	0	147
Emeryci	15	12	69	1	2	221
Uczniowie i studenci	23	8	68	1	0	48
Bezrobotni	23	7	68	0	1	80
Gospodynie domowe i inni	14	22	64	0	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	18	12	69	0	1	132
Sektor państwowy	9	15	75	1	0	137
Sektor prywatny	22	13	65	0	0	218
Spółdzielczość	8	8	84	0	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	13	12	74	1	1	199
151 - 225	9	15	75	0	0	159
226 - 325	17	12	69	1	1	259
326 - 425	18	8	74	0	0	202
Powyżej 426 zł	21	13	65	0	1	286
Ocena własnych war. mater.						
Złe	17	15	67	1	0	393
Średnie	16	11	71	0	1	538
Dobre	18	7	74	1	0	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	22	15	58	3	2	80
Raz w tygodniu	16	13	70	0	1	652
Kilka razy w roku	20	10	69	0	0	287
W ogóle nie uczestniczy	7	9	82	1	0	131
Poglądy polityczne						
Lewica	1	3	96	0	0	245
Centrum	13	12	74	0	0	336
Prawica	38	15	46	0	0	310
Trudno powiedzieć	10	16	70	1	3	258

Tabela 2. Stosunek do Jacka Kuronia

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	16	70	1	1	1152
Płeć						
Mężczyźni	14	17	68	1	0	546
Kobiety	9	16	72	1	1	606
Wiek						
do 24 lat	13	13	73	0	1	160
25-34	11	17	71	1	0	202
35-44	11	19	70	0	0	237
45-54	12	18	69	0	1	226
55-64	12	14	73	1	0	137
65 lat i więcej	12	15	67	4	3	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	13	14	70	2	1	424
Miasto do 20 tys.	7	10	80	2	1	120
od 21 do 100 tys.	10	17	72	0	1	252
101-500 tys.	11	20	69	1	0	206
501 tys.i więcej mieszk.	13	21	65	0	1	146
Region						
Północny	12	14	72	2	0	140
Zachodni	13	18	69	0	0	125
Środkowozachodni	9	15	76	0	0	165
Środkowy	13	19	64	1	3	221
Wschodni	14	15	68	3	1	125
Południowo-wschodni	11	15	72	1	0	180
Południowo-zachodni	9	18	73	0	1	196
Wykształcenie						
Podstawowe	9	14	71	3	2	378
Zasadnicze zawodowe	14	19	66	0	0	324
Średnie	11	15	73	0	0	362
Wyższe	12	19	69	0	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	12	22	66	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczębla	11	15	74	0	1	115
Pracownicy fiz.- umysł.	14	21	65	0	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	8	18	74	0	0	134
Robotnicy niewykwalifik.	5	17	77	0	1	51
Rolnicy	16	14	67	1	1	88
Prywatni przedsiębiorcy	13	19	67	0	0	46
Bierni zawodowo						
Renciści	13	16	68	2	1	147
Emeryci	10	13	72	3	3	221
Uczniowie i studenci	4	18	77	1	0	48
Bezrobotni	13	17	68	0	1	80
Gospodynie domowe i inni	17	17	65	0	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	11	18	70	0	1	132
Sektor państwowy	9	14	77	0	0	137
Sektor prywatny	13	19	67	0	0	218
Spółdzielczość	0	22	78	0	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	11	14	72	1	1	200
151 - 225	13	20	67	0	0	159
226 - 325	10	15	72	2	1	259
326 - 425	13	16	69	0	1	202
Powyżej 426 zł	11	15	73	0	1	286
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	15	72	1	1	394
Średnie	13	18	67	1	1	538
Dobre	10	15	75	0	0	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	9	16	73	2	0	80
Raz w tygodniu	12	15	71	0	1	652
Kilka razy w roku	11	20	67	1	1	288
W ogóle nie uczestniczy	9	17	71	2	1	131
Poglądy polityczne						
Lewica	12	12	75	1	0	245
Centrum	11	18	71	0	0	336
Prawica	11	15	73	1	0	311
Trudno powiedzieć	12	20	62	2	3	258

Tabela 3. Stosunek do **Józefa Zycha**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	15	69	10	1	1151
Płeć						
Mężczyźni	7	13	72	6	1	546
Kobiety	4	16	67	13	1	606
Wiek						
do 24 lat	4	20	61	14	1	160
25-34	6	19	64	11	0	202
35-44	6	18	67	9	1	236
45-54	4	12	79	4	0	226
55-64	9	9	75	7	0	137
65 lat i więcej	5	8	69	14	3	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	11	72	12	1	424
Miasto do 20 tys.	8	11	71	8	2	120
od 21 do 100 tys.	4	16	69	10	0	252
101-500 tys.	9	18	63	9	1	206
501 tys. i więcej mieszk.	7	20	70	3	0	146
Region						
Północny	6	16	67	10	0	139
Zachodni	12	12	61	15	0	125
Środkowo-zachodni	6	7	80	7	0	165
Środkowy	5	15	71	7	2	221
Wschodni	3	17	64	16	0	125
Południowo-wschodni	3	15	70	9	2	180
Południowo-zachodni	6	19	67	8	0	196
Wykształcenie						
Podstawowe	6	10	67	14	2	378
Zasadnicze zawodowe	3	14	70	12	0	324
Średnie	8	19	68	5	0	362
Wyższe	5	16	80	0	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	24	69	0	0	67
Prac. umysł. niż. szczebla	3	25	68	3	1	115
Pracownicy fiz.- umysł.	5	11	71	12	2	77
Robotnicy wykwalifikowani	5	17	70	9	0	134
Robotnicy niewykwalifik.	11	10	71	6	1	51
Rolnicy	0	5	87	8	0	88
Prywatni przedsiębiorcy	10	22	64	4	0	46
Bierni zawodowo						
Renciści	7	10	69	13	0	147
Emeryci	7	8	74	9	3	221
Uczniowie i studenci	7	23	54	15	0	48
Bezrobotni	3	21	56	18	1	80
Gospodynie domowe i inni	7	16	62	16	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	9	17	73	1	0	132
Sektor państwowy	5	15	70	10	0	137
Sektor prywatny	6	20	65	7	1	218
Spółdzielczość	0	18	73	9	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	4	12	63	20	0	199
151 - 225	2	16	73	9	0	159
226 - 325	5	13	67	13	1	259
326 - 425	9	16	71	4	1	202
Powyżej 426 zł	7	16	73	3	1	286
Ocena własnych war. mater.						
Źle	4	15	66	14	0	393
Średnie	7	16	69	7	1	538
Dobre	5	11	76	7	0	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	10	69	8	2	80
Raz w tygodniu	4	13	73	9	1	652
Kilka razy w roku	7	18	63	11	0	287
W ogóle nie uczestniczy	8	15	66	10	1	131
Poglądy polityczne						
Lewica	6	16	74	4	0	245
Centrum	5	14	74	6	1	336
Prawica	7	13	75	5	0	310
Trudno powiedzieć	4	16	53	25	2	258

Tabela 4. Stosunek do Grzegorza Kołodki

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	16	49	5	1	1151
Płeć						
Mężczyźni	30	14	52	4	1	546
Kobiety	28	18	46	6	1	606
Wiek						
do 24 lat	20	17	57	4	1	160
25-34	33	16	47	3	1	202
35-44	31	20	45	4	0	236
45-54	28	14	55	2	1	226
55-64	34	11	49	5	1	137
65 lat i więcej	25	17	42	13	3	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	25	16	48	10	2	424
Miasto do 20 tys.	35	17	44	4	1	120
od 21 do 100 tys.	28	12	57	2	2	252
101-500 tys.	32	21	42	5	0	206
501 tys.i więcej mieszk.	33	15	52	0	0	146
Region						
Północny	29	14	52	5	0	139
Zachodni	28	16	49	7	0	125
Środkowozachodni	28	12	55	5	0	165
Środkowy	26	14	55	3	3	221
Wschodni	20	16	52	12	1	125
Południowo-wschodni	31	15	46	6	3	180
Południowo-zachodni	35	26	36	3	0	196
Wykształcenie						
Podstawowe	24	17	46	11	2	378
Zasadnicze zawodowe	26	22	47	3	1	324
Średnie	33	12	53	2	0	362
Wyższe	41	6	53	0	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	40	9	52	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczębla	33	6	60	1	0	115
Pracownicy fiz.- umysł.	25	18	56	0	1	77
Robotnicy wykwalifikowani	25	22	51	1	1	134
Robotnicy niewykwalifik.	14	19	61	5	1	51
Rolnicy	29	17	45	8	1	88
Prywatni przedsiębiorcy	36	18	40	6	0	46
Bierni zawodowo						
Renciści	26	16	50	8	0	147
Emeryci	28	17	44	8	3	221
Uczniowie i studenci	23	26	45	6	0	48
Bezrobotni	33	16	39	10	1	80
Gospodynie domowe i inni	33	14	46	6	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	35	10	54	1	0	132
Sektor państwowy	28	21	50	2	1	137
Sektor prywatny	27	16	54	3	1	218
Spółdzielczość	33	8	55	5	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	27	18	44	9	2	199
151 - 225	23	21	51	4	0	159
226 - 325	26	18	47	8	1	259
326 - 425	31	12	54	2	0	202
Powyżej 426 zł	31	13	53	1	2	286
Ocena własnych war. mater.						
Złe	32	20	40	7	1	393
Średnie	28	15	50	5	1	538
Dobre	23	13	61	3	0	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	39	23	28	8	2	80
Raz w tygodniu	29	17	49	4	1	652
Kilka razy w roku	27	13	52	7	0	287
W ogóle nie uczestniczy	22	17	56	5	0	131
Poglądy polityczne						
Lewica	14	13	69	4	0	245
Centrum	31	16	52	1	0	336
Prawica	42	14	40	4	0	310
Trudno powiedzieć	23	22	37	13	4	258

Tabela 5. Stosunek do Mariana Krzaklewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	18	43	8	1	1151
Płeć						
Mężczyźni	33	16	44	7	1	546
Kobiety	27	20	43	10	1	606
Wiek						
do 24 lat	22	23	41	14	0	160
25-34	30	19	45	5	1	202
35-44	32	16	46	6	0	236
45-54	37	18	40	4	1	226
55-64	32	15	46	6	2	137
65 lat i więcej	22	16	43	15	3	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	28	16	41	13	2	424
Miasto do 20 tys.	32	12	49	7	1	120
od 21 do 100 tys.	32	20	40	7	1	252
101-500 tys.	26	19	50	4	0	206
501 tys.i więcej mieszk.	31	24	41	2	1	146
Region						
Północny	37	14	40	8	0	139
Zachodni	39	17	35	9	0	125
Środkowozachodni	31	15	45	5	0	165
Środkowy	29	21	42	5	0	221
Wschodni	25	21	40	14	3	125
Południowo-wschodni	20	16	52	9	3	180
Południowo-zachodni	28	20	45	6	0	196
Wykształcenie						
Podstawowe	25	18	38	16	2	378
Zasadnicze zawodowe	30	14	48	7	0	324
Średnie	31	22	44	3	0	362
Wyższe	36	14	48	0	1	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	36	13	50	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczębla	29	26	42	2	1	115
Pracownicy fiz.- umysł.	21	17	59	3	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	23	18	51	7	1	134
Robotnicy niewykwalifik.	31	16	42	10	1	51
Rolnicy	40	11	39	8	1	88
Prywatni przedsiębiorcy	33	19	42	5	0	46
Bierni zawodowo						
Renciści	31	17	40	10	2	147
Emeryci	28	15	43	11	2	221
Uczniowie i studenci	20	31	27	22	0	48
Bezrobotni	31	17	38	14	0	80
Gospodynie domowe i inni	35	18	41	5	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	35	19	45	1	1	132
Sektor państwowy	28	15	52	7	0	137
Sektor prywatny	26	22	46	5	1	218
Spółdzielczość	34	23	33	11	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	24	18	41	16	1	199
151 - 225	31	18	43	8	0	159
226 - 325	25	16	46	12	1	259
326 - 425	34	18	46	2	1	202
Powyżej 426 zł	35	20	41	2	1	286
Ocena własnych war. mater.						
Złe	25	17	44	13	1	393
Średnie	31	18	44	6	1	538
Dobre	34	19	41	5	1	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	17	56	9	2	80
Raz w tygodniu	25	17	49	8	1	652
Kilka razy w roku	33	19	38	9	0	287
W ogóle nie uczestniczy	53	19	20	7	1	131
Poglądy polityczne						
Lewica	55	17	24	4	0	245
Centrum	33	21	41	5	0	336
Prawica	11	11	74	3	1	310
Trudno powiedzieć	23	22	30	22	4	258

Tabela 6. Stosunek do Wiesława Kaczmarka

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Niezna- jomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	18	27	32	1	1151
Płeć						
Mężczyźni	26	18	31	24	1	546
Kobiety	19	18	23	39	1	606
Wiek						
do 24 lat	10	24	23	43	0	160
25-34	21	22	19	37	0	202
35-44	23	17	30	29	1	236
45-54	23	20	33	23	0	226
55-64	37	11	26	24	2	137
65 lat i więcej	21	13	26	36	4	191
Miejsce zamieszkania						
Wieś	21	14	21	42	2	424
Miasto do 20 tys.	23	16	38	23	0	120
od 21 do 100 tys.	24	22	26	28	0	252
101-500 tys.	22	21	29	27	1	206
501 tys. i więcej mieszk.	26	19	32	22	2	146
Region						
Północny	21	21	24	32	2	139
Zachodni	20	17	34	28	1	125
Środkowozachodni	21	12	39	28	0	165
Środkowy	21	18	27	32	2	221
Wschodni	15	20	19	47	2	125
Południowo-wschodni	25	16	23	33	2	180
Południowo-zachodni	29	23	22	27	0	196
Wykształcenie						
Podstawowe	18	18	19	43	2	378
Zasadnicze zawodowe	20	16	26	37	0	324
Średnie	25	22	30	22	0	362
Wyższe	37	10	45	4	3	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	36	12	39	12	1	67
Prac. umysł. niż. szczebla	22	20	31	26	1	115
Pracownicy fiz.- umysł.	23	22	31	25	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	21	23	24	32	1	134
Robotnicy niewykwalifik.	12	19	34	35	0	51
Rolnicy	19	12	21	48	0	88
Prywatni przedsiębiorcy	29	19	29	21	2	46
Bierni zawodowo						
Renciści	24	17	25	32	1	147
Emeryci	25	15	29	28	3	221
Uczniowie i studenci	7	30	22	40	0	48
Bezrobotni	21	9	24	46	0	80
Gospodynie domowe i inni	20	28	13	40	0	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	27	20	33	18	1	132
Sektor państwowy	20	23	30	27	1	137
Sektor prywatny	24	19	28	29	0	218
Spółdzielczość	29	6	36	28	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	22	15	14	48	2	199
151 - 225	18	22	26	34	0	159
226 - 325	21	18	25	35	0	259
326 - 425	26	18	31	25	0	202
Powyżej 426 zł	24	19	37	18	2	286
Ocena własnych war. mater.						
Złe	25	14	21	39	1	393
Średnie	23	21	26	29	1	538
Dobre	16	18	38	26	1	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	29	18	28	20	5	80
Raz w tygodniu	24	17	26	33	1	652
Kilka razy w roku	23	21	24	32	1	287
W ogóle nie uczestniczy	11	20	37	32	0	131
Poglądy polityczne						
Lewica	11	20	45	23	1	245
Centrum	23	20	27	30	0	336
Prawica	36	15	23	24	1	310
Trudno powiedzieć	15	17	13	52	2	258